

SOTOBA KOMACHI

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΝ'ΑΜΙ ΚΙΥΟΤΣΟΥ

Τό θεατρικό έίδος ΝΟ πρωτοπαρουσιάστηκε στην Ία-
πωνία από τόν Ζεάμι Μοτακίγιο στόν 14ο αιώνα. Οί ήθο-
πιοί του δράματος είνε, συνήθως, όλοι άρσενικού γένους
κι ό χορός άπτελείται από έξη πρόσωπα. "Όλοι φοροῦν
πρσσωπίδες κι ένδύματα του 14ου α'ώνα.

Στό Νο αυτό ή Κομάσι, είνε μιá άκαρδη, όμορφη ποι-
ήτρια πού άρνείται τόν έρωτά της στόν Σίι, έκτό; άν δια-
νυχτερέψει έκató φορές στην πόρτα της μπρσστά. "Ο άτυ-
χος Σίι προσπαθεί, δέν πετυχαίνει όμως και πεθαίνει από
τήν κακοπέραση. Τώρα ή Κομάσι, γριά πιά, άναθυμιάται...
και βρίσκει τή λύτρωση, τήν "Οδό.

.....

ΟΙ ΔΥΟ ΙΕΡΕΙΣ: Ψηλά δέν είνε τά θουνά πού κρύβου,
ψηλά δέν είνε τά θουνά πού κρύβουν
τήν θαθείά μοναχικότητα της καρδιάς μας.
ΠΡΩΤΟΣ ΙΕΡΕΑΣ: Είμαι ένας μοναχός από τούς λόφους
(Κουα)

κατηφορίζοντας τό δρόμο γιά τήν πόλη.
Β' ΙΕΡΕΑΣ: "Ο Βούδας πού υπήρχε έφυγε.
"Ο Βούδας πού έά ύπάρξη δέν φάνηκε στόν κόσμο άκόμα.
ΟΙ ΔΥΟ ΙΕΡΕΙΣ: Καί λοιπόν, τί θ' άπαντήσουμε πώς είνε
(τό πραγματικό;

Τυχαία παίρνουμε ανθρώπινη μορφή,
σάν σύμπτωση άνάμεσα σέ άμέτρητες συμπτώσεις.
Σκοντάψαμε στό θησαυρό του άγιου νόμου
τό σπόρο της άπόλυτης λύτρωσης
κι' έπειτα μέ σκεπτικές καρδιές ντύσαμε τά κορμιά μας
σ' αυτές τίς άραχνούφαντες μελανόχρωμες ρόμπες.
Γνωρίσαμε τή ζωή πριν γεννηθούμε.
Γνωρίσαμε τή ζωή πριν γεννηθούμε
και γνωρίσαμε πώς δέν χρστούσαμε άγάπη σ' εκείνους
πού μās έφεραν σέ τούτη τή ζωή.
Γονείς δέν έγνωρίσαμε.
Παιδιά δέν ένδιαφέρθηκαν γιά μās.
Χιλιάδες μιλία περπατήσαμε κι' ό δρόμος φαίνονταν μικρός.
Ξαπλώσαμε στους άγρούς
και τή νύχτα κοιμηθήκαμε στους λόφους
πού τώρα έγιναν ό μόνιμος τόπος διαμονής γιά μās,
τό σπιτικό μας.

ΚΟΜΑΣΙ: Σάν ξεριζωμένο καλάμι
πού ή παλίρροια δελεάζει
θά ξαναρχόμουν
θά ξαναρχόμουν, ξέρω, αλλά κανένα κύμα δέν ρωτά
κανένα ρεύμα δέν προσκαλεί σ' αυτή τή θλίψη.
Πώς είπε ότι κάποτε ήμουν περήφανη
χρόνια πολλά πριν από τώρα
όμορφη και περήφανη
μ' όλόχρσα πουλιά στα κορακομαλλιά μου
όταν έπερπάτησα σάν τής φτελιάς τό λίκνισμα, αϊθήρια
σάν άνοιξιάντικο άεράκι.
"Η φωνή του άηδονιού
Τά ροδοπέταλα στό δάσος, άπλωμένα
κρατώντας τή δροσιά
στην ώρα πριν από τό ξέπνοο φθινόπωρο:
"Ημουν πιο όμορφη άπ' αυτά.

Τώρα
Είμαι τρελλή στα μάτια του πιο ταπεινού πλάσματος
όπου δείχνεται ή ντροπή μου.
"Ακαλοώριστοι μήνες και μέρες σωριάστηκαν επάνω μου
ναυάγιο έκατοντάδων χρόνων
Στήν πόλη άποφεύγοντας τά μάτια των ανθρώπων
μήπως και ρώταγαν "Μπορεί νά είνε αυτή;"
τό δράδυ
μέ τό φεγγάρι δυτικά διάβαινα στα κλεφτά τό παλάτι,
διάβαινα τούς πύργους
όπου φρουρός κανένας δέν θά μέ ρωτούσε στα θουνά
στις οικίες των δέντρων
καμιά πρόκληση τόσο έλεεινή, όσο αυτός ό προσκυνητής,
στόν τάφο της άγάπης

Τούς φθινοπωρινούς λόφους
τό ποτάμι Κατσούρα
Βάρκες στό φεγγαρόφωτο όδηγημένες από ποιόν;
Δέν ήμπαρ νά ιδώ...

"Όμως από ποιόν όδηγημένες!
"Ό, τόσο, τόσο όδυνηρό...
"Εδω σ' αυτό τόν μαρμένο πιά κορμό του δέντρου
ας καθήσω κι' άς συγκεντρωθώ.
Α' ΙΕΡΕΑΣ: Βιάσου. "Ο ήλιος έγειρε. Πρέπει νά διαστούμε
"Όμως, κοίτα! "Εκείνη ή γριά ζητιάνα στό ιερό Στιρι
Β' ΙΕΡΕΑΣ: Ναι, όπως ήθελες.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Συχώραμε, γριά κυρά, όμως σ'έν ξέρεις πώς
έκεί κάθεσαι επάνω σ' ένα Στιρι; Τό άγιασμένο είδωλο της
ένσάρκωσης, του Βούδα. Καλύτερα θάταν νά φύγης και νά
ξεκουρασής σέ μέρος άλλο.
ΚΟΜΑΣΙ: Είπες τό άγιασμένο είδωλο του Βούδα; "Όμως
έγώ δέν είδα γράμματα ή σκαλίματα επάνω. Τό πήρα γιά
δέντρον κορμό μονάχα.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Μαραμένοι κορμοί είνε γνωστά μόνο από
πύκα ή κρασιές στα μοναχικά θουνά.

ΚΟΜΑΣΙ: Κι έγώ είμαι ένα δέντρο πεσμένο.

"Αλλά άκόμα τά λουλούδια της καρδιάς μου
μπερεί στο Βούδα νά προσφέρουν κάτι.

"Όμως αυτό σώμα του Βούδα τό καλείτε. Γιατί;
Α' ΙΕΡΕΑΣ: Τό Στιρι παριστάνει τό σώμα του Κονγκουά-
τα Βούδα, του Διαμαντένιου Κυρίου, σάν αυτός έπαιρνε κό-
θε μιá από τίς έκφράσεις του

ΚΟΜΑΣΙ: Καί μέ τί μορφές έκφράστηκε;

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Στη Γή και στο Νερό και στόν "Ανεμο και
(στη Φωτιά και τό Χώρο.

ΚΟΜΑΣΙ: "Ιδια στοιχεία μέ τόν άνθρωπο. Ποιά λοιπόν ή
(διαφορά;

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Μόνο ή μορφή πού μοιάζει. "Όχει ή δύναμη.
ΚΟΜΑΣΙ: Καί ποτέ ή δύναμη του Στιρι

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Αυτός πού φρόντισε ένα Στιρι αιώνια θά
(άποφυγή τίς τρεις καταστροφές.

ΚΟΜΑΣΙ: Μιά σκέψη ξαφνική και χάνεται ή λάμψη.
Β' ΙΕΡΕΑΣ: "Αν ήσουν μιá λάμψη, τί γυρεύεις στόν
(κόσμο της ψευδαισθησης;

ΚΟΜΑΣΙ: Τό σώμα άργοσβύνει μά ή καρδιά έχει πετάξει
(πρό πολλού.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Μόνο αν σου λείπει ή καρδιά δέν θά νιώθεις
(τήν παρουσία ενός Στιρι.

ΚΟΜΑΣΙ: "Ισως γι' αυτό τό ένιωσα και ήρθα.

Β' ΙΕΡΕΑΣ: "Αλλιώς δέν θ' άπλωνες τό σώμα σου επάνω
(του χωρίς μιá λέξη προσευχής.

ΚΟΜΑΣΙ: "Ηταν στό χώμα πιά...

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Είνε τό ίδιο σάν μιάν άκαρδη πράξη.

ΚΟΜΑΣΙ: "Ακόμα κι άπ' τούς άκαρδους πηγάζει σωτηρία.
Β' ΙΕΡΕΑΣ: "Από τό κακό του Daibu.

ΚΟΜΑΣΙ: "Η τήν άγάπη του Kannon.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: "Από τήν άφροσύνη του Handoku.

ΚΟΜΑΣΙ: "Η τή σοφία του Monju.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: "Ό,τι καλούμε κακό

ΚΟΜΑΣΙ: Είν' και καλό.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: Ψευδαισθηση.

ΚΟΜΑΣΙ: Είνε λύτρωση.

Β' ΙΕΡΕΑΣ: "Η λύτρωση

ΚΟΜΑΣΙ: δέν μπορεί νά ποτιστεί σάν τά δέντρα.

Α' ΙΕΡΕΑΣ: "Ο φωτεινότερος καθρέφτης

ΚΟΜΑΣΙ: δέν κρέμμεται στόν τοίχο.

ΧΟΡΟΣ: Ξεχωριστό δέν είνε τίποτα.

Τίποτα δέν έπιμένει.

Και διαφορά καμιά δέν είνε άνάμεσα στό Βούδα
και στόν άνθρωπο,

και πιο πολύ μιá διαφορά όλοφάνερη σχεδιασμένη
γιά τούς ταπεινούς κακοφτιαγμένους ανθρώπους

Οί πρώτοι τόν κάλεσαν γιά νά τούς σώσει.

"Κι άπ' τή σκληρότητα άκόμα πηγάζει σωτηρία».

Είπε ή Komachi. Κι οι Ιερείς:
 «Ή ζητιάνη τούτη είνε κάτι πέρα από μᾶς».
 *Επειτα σκύδοντας τὸ κεφάλι στὸ χῶμα
 τρεῖς φορές τῆς δήλωσαν ὑποταγῇ
 οἱ δύσκολοι Ιερεῖς
 οἱ δύσκολοι Ιερεῖς
 αὐτοὶ ποὺ σκέφτηκαν νὰ τῆνε διορθώσουν.
 Α' ΙΕΡΕΑΣ: Ποία εἶσαι λοιπόν; Δῶσε μας τ' ὄνομά σου,
 Γιά τὴ ψυχὴ σου θὰ προσευχηθοῦμε.
 KOMASU: Παρ' ὅλη τὴ ντροπὴ μου θὰ σᾶς τὸ πῶ.
 Προσευχθῆτε γιὰ τὸ ἀπομεινάρι τῆς Komachi,
 τῆς κόρης τοῦ Yoshizane τοῦ Ono,
 τοῦ ἄρχοντα τοῦ Dewa.
 ΚΙ ΟΙ ΔΥΟ ΙΕΡΕΙΣ: Πόσο θλιβερό νὰ σκέπτεται κανεὶς
 πῶς ἦσουν ἐκεῖνη.
 Ἡ ξεχωριστὴ Komachi
 Τὸ πιὸ ὁμορφο λουλούδι ἐδῶ καὶ χρόνια
 τὰ σκοτεινὰ τῆς φρύδια σὰν τόξα
 στολίζαν τὸ πάντοτε πουδρισμένο πρόσωπό της
 τότε σὰν δύσκολα χωροῦσαν
 οἱ δαμασκηνές τῆς ρόμπες σὲ δώματα
 μὲ κέδρο ἀρωματισμένα.
 KOMASU: Ἐκανα στίχους στὰ λόγια μας
 καὶ σ' ἄλλα λόγια ξένα
 ΧΟΡΟΣ: Ὅταν κρατοῦσε τὸ φλυτζάνι χαριτωμένα
 τὸ σκορπισμένο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἔγερνε στὸ χέρι της.
 Πῶς ἔγινε καὶ χάθηκε μιὰ τέτοια ὁμορφιά;
 Πότε νὰ ἄλλαξε;
 Τὰ μαλλιά της σὰν ἕνας κόμπος ἀπὸ παγωμένη χλόη
 κι οἱ μαῦρες μποῦκλες ξάπλωναν στὸν τράχηλό της
 κι ἦταν μαῦρες λιγώτερο ἀπ' τὰ ζευγαρωμένα
 τόξα τῶν φρυδιῶν της.
 KOMASU: Ὡ ντροπισμένο στὸ φῶς τῆς αὐγῆς
 Αὐτὸ τὸ λασπωμένο χόρτο τῆς θάλασσας
 κλειδώνει αὐτὸ γιὰ ἑκατοντάδες χρόνια
 Τώρα δὲν ἔμεινε παρὰ ἕνα.
 ΧΟΡΟΣ: Τί κουδαλᾶς στὸ σάκκο σου στὴ μέση;
 KOMASU: Σήμερα νεκρή, αὔριο πεινασμένη.
 Λίγους σπόρους
 ΧΟΡΟΣ: Στὸν ἄλλο σάκκο σου στοὺς ὦμους τί νὰ ἔχει;
 KOMASU: Μιὰ σκονισμένη ρόμπα, λερωμένη.
 ΧΟΡΟΣ: Καὶ στὸ καλάθι ποὺ κρατᾷς;
 KOMASU: Μαύρους καὶ ἄσπρους τοξότες
 ΧΟΡΟΣ: Κουρελιασμένο κάλυμμα
 KOMASU: Σπασμένο καπέλο.
 ΧΟΡΟΣ: Δύσκολα κρύβουνε τὸ πρόσωπό της.
 KOMASU: Σκέψου τὴν παγωνιά καὶ τὸ χιόνι καὶ τὴ βροχί.
 Δὲν εἶχα οὔτε μανίκια τὰ δάκρυα νὰ σκουπίσω.
 Ἀλλὰ γυρνοῦσα ζητιανεύοντας πράγματα ἀπὸ τοὺς πε-
 (ρσαστικούς
 ποὺ φεύγανε κι ἐρχόσανται ἀπὸ τὸ δρόμο.
 Ὅταν ὅμως ἡ φωνὴ μου ποὺ ζητᾷ δὲν πετυχαίνει
 τότε μιὰ τρέλλα φοβερὴ μὲ τυλίγει ὀλάκερη
 καὶ ἡ φωνὴ μου δὲν εἶνε πιά ἡ ἴδια...
 *Ε σεῖς, παπάδες, δώστε μου κάτι!
 Α' ΙΕΡΕΑΣ: Τί θὰ 'θελες;
 KOMASU: Νὰ ξαναγίνω ἡ Komachi!
 Α' ΙΕΡΕΑΣ: Τί λές; Ἀφοῦ εἶσαι ἡ Komachi!
 KOMASU: Ὅχι, ἡ Komachi ἦταν ὁμορφη.
 Ἐφταναν γράμματα πολλὰ κι ἀμέτρητα μηνύματα
 σὰν τὴ βροχὴ ἀπ' τὸν καλοκαιριᾶτικο οὐρανὸ
 ἀλλὰ δὲν ἀπαντοῦσε σὲ κανένα
 οὔτε μιὰ λέξη ἀδεια.
 Ἀνταμοιῇ τῆς εἶνε ὁ χρόνος τώρα
 Ὡ; τὴν ἀγαπῶ!
 τὴν ἀγαπῶ!
 Α' ΙΕΡΕΑΣ: Τὴν ἀγαπᾷς! Τί πνεῦμα σ' ἀναγκάζει νὰ μι-
 (λᾶς γιὰ τέτοια πράγματα;
 KOMASU: Τῆνε ἀγάπησαν πολλοὶ κι ἀνάμεσά τους ἦταν ὁ
 (Shosho ποὺ τὴν ἀγάπησε περισσότερο ἀπ' ὅλους, ὁ
 (Shii no Shosho, ὁ καπετάνιος.
 ΧΟΡΟΣ: Ὁ τροχὸς γυρίζει πρὸς τὰ πίσω.
 Καὶ ξαναζῶ ἕνα κύκλο δυστυχίας
 τρέχοντας μὲ τοὺς τροχοὺς
 ποὺ ἦρθαν κι ἔφυγαν πάλι, κάθε βράδυ.
 Ὁ ἥλιος.

Τί ὥρα εἶνε τώρα;
 Σκοτάδι.
 Καὶ τὸ φεγγάρι φίλος θὰ σταθεῖ στὸ δρόμο μου.
 Κι οἱ φύλακες ἂν καὶ θὰ στέκωνται στὸ περασμά μου
 τὸ δρόμο μου δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσουν.
 KOMASU: (Μὲ τὴν φορεσιὰ τοῦ ἀγαπημένου της). Τὰ
 (φαρδεῖα χιονάτα πουκάμισά μου σηκωμένα,
 ΧΟΡΟΣ: Τ' ἄσπρα μου, φαρδεῖα πουκάμισα σηκωμένα,
 τὸ ψηλὸ μαῦρο καπέλο μου ριγμένο κάτω
 καὶ τὰ μανίκια μου πεταγμένα πίσω ἀπὸ τὸ κεφάλι,
 κρυμμένα ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων τοῦ δρόμου,
 στὸ φεγγαρόφωτο,
 στὸ σκοτάδι ποὺ ἔρχεται, ἔρχεται,
 ὅταν οἱ βροχές τῆς νύχτας ἔπεσαν,
 ὅταν οἱ ἄνεμοι τῆς νύχτας φύσηξαν στὰ φύλλα σὰν βροχὴ,
 ὅταν τὸ χιόνι ἀπλωνόταν θαθύ.
 KOMASU: Καὶ οἱ λυωμένες σταγόνες ἔπεσαν
 μία - μία ἀπὸ τὰ ἀκρόστεγα
 ΧΟΡΟΣ: Ἦρθα κι ἔφυγα, Ἦρθα κι ἔφυγα
 ἕνα βράδυ, δυὸ βράδια, τρία,
 δέκα (κι ἦταν ἡ Νύχτα τοῦ Θερισμοῦ)
 καὶ δὲν τὴν εἶδα.
 Πιστὸς σὰν πετεινὸς ποὺ σημειώνει κάθε αὐγὴ
 ἦρθα καὶ σκάλισα τὸ σῆμα μου πάνω στὴν κολόνα
 Ἐπρεπε νὰ ρθῶ βράδια ἑκατὸ
 κι ἔχασα ἀκριβῶς στὸ τελευταῖο.
 KOMASU: Ὡ ζάλη..... πόνε....
 ΧΟΡΟΣ: Ἦταν συντριμμένος ἀπὸ τὸν πόνο στὸ στήθος του
 σὰν ἦρθε τὴν τελευταία νυχτιά κι ἐπέθανε
 ὁ Shii no Shosho, ὁ καπετάνιος
 KOMASU: Ἦταν ἡ ἀνικανοποίητη ἀγάπη του ποὺ μὲ κυ-
 (ρίψε τόσο,
 ὁ θυμὸς του ποὺ μοῦ γύρισε τὰ μυαλά.
 Στὸ πρόσωπό του θὰ προσευχηθῶ,
 νὰ ρθῇ ζωὴ στοὺς κόσμους,
 καὶ θὰ μαζέψω σ' ἕνα σωρὸ τοὺς ἄμους τῆς καλωσύνης,
 σ' ἕνα σὰν πύργο.
 Μπροστὰ στὸν χρυσό, εὐγενικὸ Βούδα θὰ ἀπιθώσω
 ποιήματα σὰν λουλούδια μου,
 βρίσκοντας τὴν Ὁδὸ μου,
 βρίσκοντας τὴν Ὁδὸ μου.

Μετάφρ.: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1) Μποντισάτβα Βούδδας: Ἀνθρώπος, ποὺ ὕστερα ἀπὸ ἀμέτρητες ζωὲς ἀφιερωμένες στὴν συνειδητοποίηση τῆς πραγματικῆς ὑφῆς τῶν πραγμάτων, (Ἀφύπνιση, μόνον) γίνεται μὲ μιὰν εὐχὴ ὄν πρὸς Ἀφύπνιση (Μποντισάτβα) καὶ τελικὰ μὲ τὴν ἀνθρώπινη ὑπόστασή του Ἀφύπνισθεις Βούδδας.
- 2) Κάννον: Σημαίνει «αὐτὸς ποὺ παρατηρεῖ τίς φωνές τοῦ κόσμου». Θεὸς τῆς συμπόνοιας στὸ Βουδδικὸ πάνθεο.
- 3) Μονζού: Θεὸς τῆς ὑπέρτατης σοφίας στὸ Βουδδικὸ πάνθεο καὶ σημαίνει «αὐτὸς μὲ τὴ γοητευτικὴ ὁμορφιά».
- 4) Στούπα: Μνημεῖο ἀφιερωμένο σὲ ἅγιο. Εἶναι περιφραγμένο μὲ ἔλατα.

